

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio II. De causis excommunicationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

§. III.

De effectibus excommunicationis, sive majoris, sive minoris.

Effectus majoris excommunicationis sunt plures & varii, quos pluribus examinant, & explicant Theologi morales, potissimi sunt. Primum, quod sint privati activo usu Sacramentorum, ita ut nullus possit Sacramentum aliquod administrare (licet saltem, si potestas ordinis tantum requiratur) nisi gravis necessitas urgeat ad quaedam necessaria ad salutem administranda. Secundum, quod sint privati usu passivo Sacramentorum, ut nullum Sacramentum licet suscipere possint, quamdiu sint in excommunicatione positi, *cap. cum illorum 32. h. t.* Tertium, quod privati sint communibus Ecclesiae suffragiis, ita ut nullus horum, ut publica & communia sunt Ecclesiae suffragia, fructus in eos deriveretur, etsi fortassis in gratiam restitutus esset coram Deo. Quartum, quod sit prohibitum illis divinis officiis interesse, quae communiter fiunt à ministris Ecclesiae, ad hoc deputatis. Quintum quod sint privati omni usu, seu executione jurisdictionis Ecclesiasticae, saltem, si tolerari non sint. Sextum, quod sint privati omni communicatione forensi, ita ut excommunicatus non possit habere officium publicum fori externi, & per exceptionem oppositam excommunicationis in utroque foro repelli possit. Septimum quod sint privati omni communicatione civili, & politica cum aliis fidelibus, ita ut excommunicato non tolerato, quales sunt notorii Clericorum percussores, & nominatim

denuntiati, non liceat taliter communicare, etiam Civili communicatione, prout notissimo illo versiculo prohibetur:

Os, orare, vale, communicatio mensa negatur. Octavum, quod sint inhabiles ad beneficia obtinenda. Nondum, quod priventur sepultura Ecclesiastica, ita ut in loco sacro sepeliri non debeant, neque solemniter à clero ad sepulturam deduci, quod tamen de solis non toleratis excommunicatis intelligi debet.

Minoris vero excommunicationis duo potissimum effectus sunt: primum, quod taliter excommunicatus sit privatus usu passivo sive susceptione sacramentorum. Et secundum, quod sint inhabiles ad beneficia obtinenda, quae saepe haberi non possunt sine obligatione ad suscipienda Sacramenta.

SECTIO II.

De causis excommunicationis.

§. I.

Quinam possint excommunicare, vel excommunicari.

Potestatem excommunicandi habent illi omnes & soli, de jure communi, qui jurisdictionem Ecclesiasticam in foro externo habent, prout sumitur ex *cap. cum ab Ecclesiarum 3 de officio jud. ordi.* (in specie tamen cujusvis Ecclesiae consuetudo attendenda est) & hinc laici, clerici conjugati, feminae, etiam si sint Abbatisse sine Pontificis dispensatione

ne excommunicare non possunt, cum absque hac licentia nulla illis competat Ecclesiastici fori iurisdictio, & de Abbatissis etiam hoc probat *cap. dilecta 12. de major. & obed.*

Excommunicari autem possunt omnes, & soli homines viventes, baptizati, deli capaces, qui in Ecclesia superiorem habent: alij enim vel non sunt subditi iurisdictioni Ecclesie, vel contumaces contra Ecclesiam haberi non possunt, vel non habent, qui in eos possit coercionem exercere: quia imò, cum gravissima pena sit excommunicatio, non potest simul & collectivè integra aliqua communitas, aut universitas aliqua excommunicari, ne innocentes cum nocentibus eadem penam involvantur *cap. Romana 5. §. ult. h. t. in 6.* quamvis singuli, & omnes distributivè, qui sunt de communitate, si omnes rei sint, excommunicari possint: neque extranei, in diocesi aliqua delinquentes incurrant excommunicationem, si hæc generaliter lata sit, ab ordinario loci illius, in omnes hoc vel illud delictum admittentes, cum taliter sententia generaliter ab illo lata, vel statutum tale eos tantum afficiat, qui subditi sunt illius iurisdictioni, quales non sunt, qui in tali diocesi sunt peregrini *cap. à nobis 21. h. t.*

§. II.

Ob quam causam excommunicatio vel alia censura ferri possit?

Major excommunicatio, aut alia censura Ecclesiastica ferri tantum

potest, ob peccatum mortale (prosumitur etiam ex *Triden. Sess. 25. cap. 3. de reform.* & proportio inter culpam & penam talem gravem probat) inobedientie aut contumacie contra Ecclesiam (saltem generalis) & quidem quod in actum externum prodierit (quia Ecclesia non iudicat de internis, nisi inditecè, quatenus ille cum actu externo conjunctus est) neque in alio genere ob peccatum merè præteritum (cum in aliis gatur ad frangendam contumaciam, quæ nulla est, si peccatum merè est præteritum) & requirit actum, ut incurratur, in eo genere, sub quo prohibetur, peccatum, & consummatum, cum prohibitiones sub pena censurarum sint odiosæ, & consequenter strictæ interpretationis.

§. III.

An excommunicationem necessario precedere debeat monitio Censuræ, & quomodo alius ferri debeat excommunicatio?

Si ab homine, sive iudice propter peccatum præteritum, vel præteritum, in quo reus contumaciter persistit, vel iure ferendæ sententiæ excommunicatio infligitur, in si gi ea non debet nisi aliqua præcesserit admonitio *cap. sacro 41. h. t.* (ubi enim nulla præcessit monitio, non est contumacie locus) & quidem triplex, post duorum aut trium dierum intervallum inter unam & alteram, vel unica quidem, & preceptoria, quæ tribus tamen æquivalet, ob statutum dierum intervallum; & quamvis ad veritatem excommunicationis non præquantur

quirantur hæ tres monitiones, cum una sufficiat, prærequiruntur tamen illæ, aut una æquivalens tribus, ex juris præcepto, ut iustè feratur excommunicatio, nisi casus excepti sint, de quibus videndus Barbol: in cit. cap. sacro.

Si tamen excommunicatio, aut censura alia pro culpa futura, ab ipso canone, seu iure statuatur, ipso facto incurrenda, non est necessaria ulla admonitio, quam quæ à lege statuenta habetur, cap. reprehensibilis 26. de appellat: cum hæc perpetuò moneat, & satis contumax ac inobediens Ecclesiæ videatur, qui hanc monitionem negligit.

Neque debet ferri excommunicatio, quamvis monitio competens præcesserit: sine manifesta, & rationabili causâ, quæ coram iudice ferente probata fuit, ita ut appellare etiam possit, qui sine rationabili causa excommunicatus est, & nisi errorem suum corrigere velit, qui excommunicavit, possit ac debeat superior, vel illum remittere ad excommunicatorem injustum, cum mandato de eo absolvendo, vel possit ipse per se vel per alium absolvere talem sufficienti cautione receptâ, quod iuri sit pariturus, prout pluribus videre est in cit. cap. sacro §. caveat.

§. IV.

Quibus casibus censura excommunicationis vel alia, sit injusta, & quibus sit invalida?

Excommunicatio, vel etiam alia censura illicita quidem, & injusta sæpius potest esse, si ex odio vel aliâ sinistra intentione feratur, si ordo accidentalitatis in processu non observetur, si legi-

Compend. Pirhing.

tima forma non adhibeatur &c. valida tamen est (nisi in iudice deficiat iurisdic-tio, aut defectus substantialis committatur, in judiciali processu, vel quòd de crimine legitime convictus non sit reus, vel quòd nullum crimen commiserit, quamvis iuridicè crimen de illo probatum sit) ita ut in foro conscientie non quidem liget, liget tamen in foro externo, & in hoc foro absolutio ab eâ, si de ea latâ publicè constet, petenda sit, & accipienda, ad vitanda scilicet scandala, quæ ex contratio casu facillè sequi possent.

§. V.

An & qualis ignorantia, & quis metus excuset ab excommunicatione, vel alia censura?

Ignorantia facti sub excommunicatione, aut alia censura prohibiti, si excuset à culpa mortali, excusat etiam à censurâ incurrenda cap. si verò 4. h. r. tum quòd ubi culpa non est, pœna locum non habeat, tum quòd censura sit medicinalis pœna, quæ scientiam supponit: si tamen sit juris ignorantia (quòd jus prohibet aliquid sub censura incurrendæ minis) quamvis sciat aliquis, factum tale iure naturæ, aut divino prohibitum esse, si inculpabiliter tamen ignoret, de iure Ecclesiastico, sub pœna excommunicationis, aut alterius censuræ, prohibitum tale quid esse, vel si sciat quidem ab Ecclesia prohibitum hoc esse, nesciat tamen inculpabiliter, quòd prohibitum sit illud sub pœna excommunicationis, aut censuræ, ita ut invincibiliter ignoret pœnam ta-

Nnn nn

lem

lem tali delicto positam ab Ecclesia, non videtur incurre excommunicatio, aut censura ab eo, qui contra tale jus prohibens agit, cum in tali casu non sit inobediens, aut contumax talis contra Ecclesiam, ad quam tamen contumaciam impediendam late sunt censuræ; aut ul- lam censuræ notitiam habeat, quo posset per eam deterreri à delicto tali committendo; quin imò vincibilis etiam ignorantia, siue juris illa sit, siue facti, siue pœnæ, quamvis mortaliter culpabilis sit, dummodo non sit crassa aut supina, vel affectata, excusat à censura *cap. 2. de consuet. in 6.* quamvis enim talis ignorantia, à transgressione legis non excuset, excusat tamen à pœna incurrenda, quæ pœnæ et in contumaciam supponit, prout supponunt censuræ.

Morus denique, si excuset à transgressione præcepti Ecclesiastici, quamvis peccet talis contra legem divinam aut naturalem, excusat etiam à censura incurrenda, cum in tali casu taliter delinquens non sit contumax contra Ecclesiam, & consequenter nec censuram in contumaces latam incurret.

SECTIO III.

De excommunicatione in specie & imprimis de illa, quæ iure decreta est, ob percussione[m] Clerici.

§. I.

Quanam in iure Canonico statuta sint circa percussione[m] Clericorum?

In Canone si quis suadente 29. *caus. 17. §. 4.* statuitur, ut si quis in Clericum

vel monachum manus violentas injecerit, anathematis vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum illum presumat absolvere, nisi urgente mortis periculo, donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat: sicuti autem sub generali acceptione: si quis: omnes generatim personæ veniunt doli capaces & baptizati, viri & feminae, nobiles & plebei, magni & parvi &c. sic sub nomine Clerici etiam illi intelliguntur, qui primâ tonsurâ suâ initiati, & sub nomine Monachorum comprehendantur omnes religiosi utriusque sexus, etiam conversi & conversæ, Novitii &c. *cap. religioso 11. §. quomodo in 6. h. 1. & sicuti per doli manus violentas injecerit* intelligitur quovis actio externa, & corporalis iniuria seu injuriola, siue manibus siue aliis membris, siue fuste siue gladio facta sit, ita debet illa etiam quoad eternam violentiam graviter esse injuriola clerico, & mortaliter mala, siue denique facta sit in ipsam personam Clerici vel Monachi, siue in res ipsi adhaerentes, tum quòd per censuram non tam actio interior, pessima scilicet intentio, quæ non cadit sub forum externum Ecclesiæ, quàm actio exterior puniatur, tum quòd per injustam etiam detentionem ipsius Clerici, aut equi, cui insidet, vel per violentam ereptionem reum illi adhaerentium &c. merito censentur violente manus in clericum v. g. injectæ, prout etiam colligitur *ex cap. nuper 19. h. 1.* quamvis Clericus ipse in hac violentiam sibi factam consentit, cum non possit privata persona utiliter cedere privilegio in favorem totius ordinis Clericalis concessio